

Raadsvoorstel

Status: Besluitvormend

Agendapunt:	4 + 2
Onderwerp:	Programmabegroting 2020-2023
Datum:	8 oktober 2019
Portefeuillehouder:	drs. R.W.J. van Leeuwen
Decosnummer:	997
Informant:	Ellen Schrijver e.schrijver@Dalfsen.nl (0529) 488333

Voorstel:

1. De programmabegroting 2020-2023 vast te stellen en daarmee:
 - a. In te stemmen met de voorgestelde invulling van de ombuigingen (hoofdstuk 2);
 - b. In te stemmen met het verhogen van de OZB-opbrengst met 6% in 2020, 2021 en 2022 (exclusief het inflatiepercentage);
 - c. In te stemmen met de volledige inzet van de stelpost ingrepen Rijk/ambities Raad ter dekking van het tekort;
 - d. In lijn met het landelijk beleid, de incidentele extra opbrengsten voor Jeugd (voor 2019 t/m 2021) eveneens op te nemen in 2022 en 2023.
2. De kredieten voor het jaar 2020 uit het Investeringsplan 2020-2023 beschikbaar te stellen (Bijlage Investeringskredieten);
3. Het voordelige saldo als gevolg van de septembercirculaire 2019 toe te voegen aan een stelpost ambities raad / investeringen en de begroting 2019-2023 daarop te wijzigen.

Inleiding:

Voor u ligt de Programmabegroting 2020-2023, met daarin een forse opgave om vanuit de Perspectiefnota 2020-2023 te komen tot een structureel sluitende begroting uiterlijk in 2023 maar zoveel mogelijk als eerder. Wij zijn er in geslaagd aan uw raad een sluitende begroting te presenteren. Het is aan u om met de voorstellen om tot die cijfers te komen in te stemmen.

Ons voorstel gaat uit van een structureel sluitende begroting vanaf 2022 e.v.. In 2020 en 2021 zal derhalve een beroep worden gedaan op de algemene reserve vrij besteedbaar. Over de gehele begrotingsperiode 2020 - 2023 wordt per saldo € 759.000 (structureel en incidenteel saldo) onttrokken aan de algemene reserve vrij besteedbaar. Om deze structureel sluitende begroting te kunnen realiseren, stellen wij u verschillende ombuigingen voor ten aanzien van zowel te realiseren ambities als het bestaande beleid. Dit brede pakket aan ombuigingen raakt alle programma's. Eveneens wordt u een voorstel gedaan om onze inkomsten de komende jaren verder te verhogen. Ondanks de forse opgave geeft het college met deze begroting verder invulling aan het coalitie-document "Dichtbij-DALFSEN-Dichtbij" en het meer gedetailleerde bestuursprogramma en bestuurskalender. Dit alles binnen een verantwoord financieel kader.

Wij presenteren onze ombuigingsvoorstellen in een afzonderlijk hoofdstuk in de begroting, te weten hoofdstuk 2. In dit hoofdstuk geven wij u een nadere toelichting op het doorlopen proces wat heeft geleid tot de aangedragen ombuigingsvoorstellen vanuit de organisatie en uiteindelijk tot onze ombuigingsvoorstellen aan uw raad. Wij presenteren onze voorstellen in de begroting in lijn met de vijf kaderstellende vragen zoals die aan u zijn voorgelegd in de perspectiefnota. Tevens hebben wij een aantal zaken benoemd die komende tijd nog nader worden uitgewerkt, danwel waar wij graag het gesprek over aangaan met uw raad. O.a. een nader onderzoek naar de exploitatie van maatschappelijke voorzieningen.

Ons voorstel voor invulling van de ombuigingen is zowel cijfermatig en inhoudelijk reeds in de begroting verwerkt danwel inzichtelijk gemaakt. Dit betekent dat indien u instemt met het ombuigingsvoorstel de begroting zonder wijziging kan worden vastgesteld. Eventuele wijzigingen moeten via amendementen worden ingediend. Wij hebben voor uw raad alle aangedragen ombuigingsvoorstellen vanuit de organisatie in hoofdstuk 2 en separate bijlage 2 'voorstel ombuigingen', inzichtelijk gemaakt. Op basis van dit inzicht kunt u afwijken van de door ons voorgestelde invulling van de ombuigingsopgave.

NB. De nieuwe notitie Incidentele baten en lasten van de commissie BBV is volgens voorschrift verwerkt in de voorliggende begroting. Door deze notitie is het uitgangspunt totaal structureel saldo gewijzigd ten opzichte van het op 26 september gepresenteerde totaal structureel saldo.

Argumenten:

1.1 De gemeenteraad is wettelijk verplicht de begroting vast te stellen.

Op grond van de Gemeentewet stelt de gemeenteraad de begroting vast in het jaar voorafgaand aan dat waarvoor zij dient.

1.a Wij doen u een voorstel voor de invulling van de ombuigingen.

In hoofdstuk 2 van de begroting presenteren wij u ons ombuigingsvoorstel. Het is aan u om een daadwerkelijke keuze te maken ten aanzien van de ombuigingen. Wij hebben voor u de keuzemogelijkheden inzichtelijk gemaakt in bijlage 2 'voorstel ombuigingen'. In deze separate bijlage treft u alle aangedragen ombuigingsmogelijkheden vanuit de verschillende eenheden aan. In dit totaal overzicht is met name dieper ingezoomd op niet-wettelijke taken die wij als gemeente uitvoeren en wettelijke taken die op een 'plus'-niveau worden uitgevoerd.

Aan de hand van dit overzicht kunt u, op voorwaarde dat de begroting in 2023 structureel sluitend blijft, desgewenst:

- Verhogen, verlagen of faseren: dat wil zeggen één of meerdere van onze ombuigingsvoorstellen wijzigen in hoogte van het ombuigingsbedrag danwel faseren in de tijd.
- Ombuigingen voor elkaar inwisselen: dat wil zeggen wijzigingen aanbrengen in de voorgestelde ombuigingen door deze als het ware in te wisselen.

1.b Wij stellen u voor de OZB-opbrengst te verhogen

Om de doelstelling, een structureel sluitende begroting m.i.v. 2023 of zoveel eerder als mogelijk te kunnen realiseren, stellen wij voor de OZB-opbrengst te verhogen. De voorgestelde ombuigingen leiden tot een beperking van het tekort, maar niet tot een structureel sluitende begroting. Om tot een structureel sluitende begroting te komen, zonder verder ingrijpende maatregelen te nemen ten aanzien van het huidige beleid en om onze ambities op termijn te kunnen realiseren, is het nodig om onze inkomsten structureel te verhogen. Wij stellen u voor de OZB-opbrengst de komende drie jaar met 6% te verhogen. De effecten hiervan voor een gemiddeld huishouden in de gemeente Dalfsen worden in een aparte bijlage "Ontwikkeling woonlasten begroting 2020-2023" van de begroting toegelicht.

Op termijn geeft dit ons ook ruimte om een aantal risico's te beperken. Zoals bijvoorbeeld de door ons opgenomen taakstelling voor Jeugdzorg (2020, € 100.000, 2021, € 200.000, 2022, € 300.000 en in 2023, € 400.000) en de nog niet door het Rijk toegezegde budgetten voor Jeugdzorg in 2022 en 2023 van € 400.000.

Daarnaast zijn er nog een aantal grote projecten aanstaande, de afschrijvingslasten hiervan dienen in de begroting te worden opgenomen.

Het staat de raad vrij om al dan niet over te gaan tot een OZB-opbrengstverhoging, danwel te variëren met het percentage van de verhoging, met dien verstande dat de begroting in 2023 structureel sluitend moet zijn.

1.c De stelpost ingrepen Rijk/ambities raad volledig in te zetten

Wij stellen u voor de stelpost ingrepen Rijk/ambities raad volledig in te zetten om het tekort te beperken. Voor de ombuigingen hebben wij het uitgangspunt gehanteerd: 'geen plannen, geen middelen'. Gelet op het feit dat er op dit moment nog geen concrete plannen aan deze stelpost ten grondslag liggen is het voorstel deze stelpost volledig in te zetten.

Uiteraard kunt u als raad besluiten om deze stelpost niet in te zetten danwel ten dele in te zetten met dien verstande dat de begroting in 2023 structureel sluitend moet zijn.

1.d De incidentele extra opbrengsten voor Jeugd (voor 2019 t/m 2021) ook op te nemen in 2022 en 2023;

Het kabinet heeft besloten extra middelen toe te voegen aan het jeugdhulpbudget voor 2019, 2020 en 2021. Aanvullend wordt onderzoek verricht om te kunnen bepalen of, en zo ja in welke mate, gemeenten structureel extra middelen nodig hebben.

Onze toezichthouder (provincie Overijssel) weegt het voorgenomen onderzoek en de uitkomsten daarvan mee in de beoordeling van de meerjarenraming in de gemeentelijke begroting. Hiertoe heeft het Rijk een richtlijn opgesteld. De kern van deze richtlijn is dat de extra middelen jeugdzorg mogen worden aangemerkt als structureel dekkingsmiddel. Hiervoor kan voor de jaren 2022 en 2023 een stelpost 'Uitkomst onderzoek jeugdzorg' geraamd en structureel opgenomen worden. Voorwaarde is wel dat de gemeente zelf maatregelen neemt in het kader van de transformatie rondom jeugdzorg en ggz mede gericht op beheersing van de kosten.

Gelet op de tekorten op Jeugdzorg, het gehele begrotingstekort en bovenstaande richtlijn zien wij voldoende reden om deze stelpost van twee maal € 400.000 in de begroting op te nemen. Concreet betekent dit voor de gemeente Dalfsen een stelpost van € 400.000 voor de jaren 2022 en 2023, voordelig.

2.1 Conform de financiële verordening stelt uw raad de investeringskredieten voor het komende begrotingsjaar beschikbaar.

In de financiële verordening is opgenomen dat de kredieten, zoals vastgesteld in het investeringsplan 2020-2023 bij het vaststellen van de Programmabegroting 2020-2023 beschikbaar worden gesteld voor het komende begrotingsjaar.

3.1 Verwerking van de septembercirculaire.

Op Prinsjesdag, 17 september jl. is de septembercirculaire openbaar gemaakt. De gevolgen hiervan vindt u in de notitie bij de septembercirculaire. Dit wordt de eerste begrotingswijziging op de Programmabegroting 2019-2023.

3.2 Actuele informatie is van belang om tot een goede bestuurlijke afweging te komen.

Met het financieel verwerken van de septembercirculaire wordt een actuele stand van zaken van de grootste inkomenspost "het gemeentefonds" gegeven.

Kanttekeningen

Op verschillende onderwerpen wordt nog nader onderzoek gedaan welke op termijn kunnen leiden tot een ombuiging.

Verschuillende onderwerpen worden nog nader uitgezocht wat op termijn kan leiden tot een mogelijkheid tot ombuiging. Denk aan: onderzoek kostendeckendheid tarieven 2020, besparingsmogelijkheden IJssellandse gemeenschappelijke regelingen, herijking van het subsidiebeleid etc. Deze verschuillende onderwerpen worden inhoudelijk nader toegelicht in hoofdstuk 2 van de begroting.

Specifieke risico's ten aanzien van het sociaal domein als gevolg van opnemen 'stelpost uitkomsten onderzoek jeugdzorg', kostenraming op niveau 2018 en te treffen maatregelen gericht op beheersing kosten.

Specifiek benadrukken wij voor het onderdeel jeugd de volgende onzekerheden dan wel risico's:

- De extra toegekende middelen jeugdzorg zijn aangemerkt als een structureel dekkingsmiddel. Dit brengt echter ook een risico met zich mee gelet op het feit dat hierover door het Rijk nog geen toezeggingen zijn gedaan.
- De kosten zijn op dit moment geraamd op het niveau van 2018 overeenkomstig hetgeen u heeft vastgesteld bij de perspectiefnota.
- Met de stijgende vraag binnen het sociaal domein zijn maatregelen nodig om zorg te kunnen blijven bieden en de zorgkosten voor de gemeente beheersbaar te houden. Wij treffen derhalve maatregelen gericht op de beheersing van de kosten binnen het sociaal domein. Hiertoe is een programmaplan 'grip op jeugd' en projectplan 'grip op Wmo' opgesteld. Wij hebben een taakstelling opgenomen voor het onderdeel jeugd gelet op de uitvoering van dit programma. Uiteraard is de realisatie hiervan geen zekerheid.

Gelet op deze geschetste ontwikkelingen hebben wij een stuurgroep in het leven geroepen om op de uitvoering van de plannen te sturen en de uitkomsten hiervan te monitoren.

Alternatieven:

Voor keuzemogelijkheden wordt verwezen naar de bijlage voorstel ombuigingen.

Duurzaamheid:

De ombuigingen hebben o.a. betrekking op de budgetten van duurzaamheid.

Financiële consequenties:

Het uitgangspunt is een structureel sluitende begroting. Dit is ook het uitgangspunt waar onze toezichthouder, de provincie Overijssel, onze begroting op toetst. Het incidenteel presenteren van een nadeel geeft geen probleem. We moeten ons echter wel realiseren dat een incidenteel nadeel ten laste van de algemene reserve vrij besteedbaar komt.

	2020	2021	2022	2023
Structureel saldo na verhogen OZB	-1.171.693	-379.436	404.744	801.298
Incidenteel saldo PPN incl wensen	-252.000	-228.500	-8.000	75.000
Totaal saldo (structureel en incidenteel)	-1.423.693	-607.936	396.744	876.298

Communicatie:

Na vaststelling en eventuele wijziging van de begroting zal de door de raad gekozen invulling van de ombuigingen binnen de organisatie gedeeld worden. Ook zal een persbericht worden verspreid. Daarnaast is het streven dat de begroting 8 november online wordt geplaatst.

Eventuele personele gevolgen zijn besproken met de ondernemingsraad.

Vervolg:

Op grond van artikel 191 GW stuurt het college de door de raad vastgestelde begroting, binnen 2 weken na vaststelling, doch in ieder geval voor 15 november 2019 naar gedeputeerde staten.

Bijlagen:

- Bijlage 1: De Programmabegroting 2020-2023
- Bijlage 2: a :Voorstel ombuigingen
- Bijlage 2: b: Voorstel inkomsten verhogen
- Bijlage 2: c: Voorstel niet ombuigen
- Bijlage 3: De notitie Septembercirculaire
- Bijlage 4: Ontwikkeling woonlasten begroting 2020-2023
- Bijlage 5: Begrotingswijziging 19 Septembercirculaire 2019
- Bijlage 6: Kostendekkendheid leges en heffingen

Burgemeester en wethouders van Dalfsen,

de burgemeester,
drs. E. van Lente

de gemeentesecretaris-alg.directeur,
drs. J.H.J. Berends

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Dalfsen;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 8 oktober 2019, nummer 997;

gelet op artikel 191 van de Gemeentewet en de Financiële verordening van de gemeente Dalfsen;

b e s l u i t :

1. De programmabegroting 2020-2023 vast te stellen en daarmee:
 - a. In te stemmen met de voorgestelde invulling van de ombuigingen (hoofdstuk 2);
 - b. In te stemmen met het verhogen van de OZB-opbrengst met 6% in 2020, 2021 en 2022 (exclusief het inflatiepercentage);
 - c. In te stemmen met de volledige inzet van de stelpost ingrepen Rijk/ambities Raad ter dekking van het tekort;
 - d. In lijn met het landelijk beleid, de incidentele extra opbrengsten voor Jeugd (voor 2019 t/m 2021) eveneens op te nemen in 2022 en 2023;
2. De kredieten voor het jaar 2020 uit het Investeringsplan 2020-2023 beschikbaar te stellen (Bijlage Investeringskredieten);
3. Het voordelige saldo als gevolg van de septembercirculaire 2019 toe te voegen aan een stelpost ambities raad / investeringen en de begroting 2019-2023 daarop te wijzigen.

Aldus besloten door de raad van de gemeente Dalfsen in zijn openbare vergadering van 7 november 2019.

De raad voornoemd,

de voorzitter,
drs. E. van Lente

de griffier,
drs. J. Leegwater